

Dėl Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo

Šventosios upės žiotys užnešamos smėliu iš jūros.
A. Grigelio nuotr.

Liepos 7 d. Palangos miesto savivaldybėje įvyko pasitarimas, kuriame LMA darbo grupė pristatė Mokslų akademijos ekspertų išvadas ir siūlymus dėl Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto įgyvendinimo galimybių. Pirmininkaujant Palangos savivaldybės merui Šarūnui Vaitkui ir LMA darbo grupės vadovui akad. Algimantui Grigeliui, buvo išklausti pranešimai: „Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto aktualūs poreikiai“ (VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto generalinis direktorius Arvydas Vaitkus), „LMA ekspertinės veiklos aspektai“ (LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius Vytautas Basys), „Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros atstatymo projekto apžvalga“ („SWECO Lietuva“ viceprezidentas Irmantas Gudonavičius) ir „LMA ekspertų darbo grupės išvados ir siūlymai dėl Šventosios uosto atstatymo projekto vertinimų“ (A. Grigelis).

Palangos m. sav. meras Š. Vaitkus pažymėjo, kad Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto vertinimą atlikusios LMA darbo grupės pateiktos išvados ir siūlymai apibūdina dabartinę

situaciją. Projektas tinkamai parengtas, gauti statybos leidimai. Klaipėdos valstybinio jūrų uosto (KVJU) direkcija savo įsipareigojimus įvykdė. Tačiau šiuo metu projektas neturi finansavimo, nes nepavyko gauti Europos Sąjungos lėšų.

KVJU generalinis direktorius A. Vaitkus pažymėjo Klaipėdos uosto reikšmę plėtojant Lietuvos ūkį. Šventosios valstybinio jūrų uosto funkcijos būtų kitokios: tai priekrantės žuvininkystė, jūrinio sporto, galbūt krašto apsaugos poreikiai. Tačiau KVJU nenumato iš savo uždirbamų lėšų finansuoti Šventosios uosto infrastruktūros atstatymo projekto. Finansavimo klausimus galėtų spręsti Susisiekimo, Žemės ūkio, Finansų ir Ūkio ministerijos.

V. Basys pažymėjo, kad LMA kaip nepriklausoma ekspertinė institucija pastaraisiais metais nuveikė svarbių darbų. Tarptautinės ekspertizės atliktos dalyvaujant Europos mokslų akademijų Patariamųjų tarybos darbo grupėje dėl jūrų ir vandenynų tvarumo direktyvos rengimo, bendradarbiaujama su Taivano, Ukrainos mokslų akademijomis. Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto

ekspertinio vertinimo išvados ir siūlymai pateikti Vyriausybei ir jai pavaldžioms institucijoms.

I. Gudonavičius pristatė Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros atstatymo projekto apžvalgą. Projektas yra kompleksinis, tačiau atskiros jo dalys nėra susietos, todėl gali būti įgyvendinamos etapais, pagal svarbą ir eiliškumą. Pirmiausia turi būti vykdoma molų statyba. Jai reikėtų iki 30 mln. eurų.

A. Grigelis pristatė LMA ekspertų darbo grupės išvadas ir siūlymus dėl Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto vertinimų. Išvadose pažymėta, kad dėl Šventosios uosto atstatymo projekto bendrųjų sprendinių esminių pastabų nėra. Pabrėžiama didelė Šventosios uosto atstatymo svarba ekonominiu ir socialiniu požiūriu, Lietuvos – jūrinės valstybės – įvaizdžiui, Vakarų Lietuvos regiono ekonominei plėtrai. Teigiama, kad įgyvendinant projektą pirmiausia turi būti pastatyti molai. Dėl priskirto valstybinės žemės sklypo projektui įgyvendinti nėra jokių kliūčių. Darbo grupės siūlymuose, kuriuos patvirtino LMA prezidiumas, nurodytos trys pagrindinės užduotys: suteikti atstatomam Šventosios valstybiniam jūrų uostui valstybinės reikšmės objekto statusą; įkurti Šventosios valstybinio jūrų uosto direkciją, pavaldžią Susisiekimo ministerijai; pritarti siūlymui konsoliduoti suinteresuotų institucijų lėšas pagal jų kuriojamas sritis tam, kad 2017 m. būtų galima pradėti uosto infrastruktūros atstatymo darbus.

Diskusijoje kalbėjęs Kauno technologijos universiteto profesorius akad. Jurgis Kazimieras Staniškis pažymėjo, kad šis projektas, kaip darnios plėtros objektas, turi turėti savo administravimo padalinį. Lietuvos energetikos instituto prof. Brunonas Gailiūšis pritarė, kad įgyvendinant projektą pirmiausia reikia pastatyti molus. Palangos mero pavaduotojas

Rimantas Mikalkėnas taip pat pritarė nuomonei, kad projektui plėtoti reikia įkurti Šventosios uosto direkciją, o finansavimo klausimus turėtų spręsti Vyriausybės strateginio planavimo komitetas. ŽŪM Žuvininkystės valdybos direktoriaus pavaduotojas Vaclovas Petkus patvirtino, jog projektui įgyvendinti reikia įkurti uosto administracijos padalinį. Kiti kalbėję Palangos savivaldybės tarybos nariai, Šventosios žvejų bendruomenės atstovai – Palangos m. sav. Statybos ir miesto ūkio komiteto (SMŪK) pirmininkas Vaidas Šimaitis, Tarptautinės Baltijos erškėtų augintojų asociacijos pirmininkas Vytautas Mockus, Priekrantės verslinės ir rekreacinės žuvininkystės asociacijos pirmininkas Mindaugas Rimeikis, Šventosios atstovė ir Palangos sav. tarybos narė Irena Galdikienė, Klaipėdos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės pirmininkas Arvydas Žiogas, Palangos m. sav. tarybos narys Vaidotas Bacevičius, Šventosios seniūnaitis Ramutis Šeštokas, Palangos gentainių atstovas Viktoras Butavičius, SMŪK pirmininko pavaduotojas Dainius Želvyš – pritarė molų statybai ir žvejų poreikių užtikrinimui.

Pasitarimo dalyviai vieningai pripažino, jog projekto finansavimo išteklių paieška yra pirmasis klausimas ir priėmė tokius siūlymus: dėl Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros atstatymo finansavimo reikalingas politinis Vyriausybės strateginio komiteto sprendimas; dėl Europos Sąjungos galimų skirti lėšų regionų infrastruktūros plėtrai reikalingas Finansų ministerijos išaiškinimas; dėl galimo projekto įgyvendinimo pajėgiausia institucija būtų Susisiekimo ministerija; atstačius Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūrą, turi būti sprendžiamas klausimas dėl jūrų uosto valdymo.

**LMA narys Algimantas Grigelis,
Ekspertų darbo grupės vadovas**

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

LR Prezidentūroje LMA prezidentas Valdemaras Razumas rugsėjo mėn. dalyvavo Valstybės apdovanojimų tarybos posėdyje ir Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos apdovanojimų už geriausias 2015 m. disertacijas iškilmėse.

V. Razumas rugsėjo 5 d. buvo pakviestas į konferenciją LR Seime, kurią organizavo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir

asociacija „Sveikatos forumas“, rugsėjo 14 d. – į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdį dėl svarstomo nutarimo „Dėl Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairių“.

V. Razumas rugsėjo 2 d. dalyvavo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pagrindinio pastato atidaryme, rugsėjo 5 d. susitiko su Kauno miesto savivaldybės atstovais.

Rugsėjo 14 d. LMA prezidentas dalyvavo „Life Sciences Baltics 2016“ forume bei kalbėjo LRT TV ryto laidoje „Labas rytas“ apie Lietuvos gyvybės mokslų sektoriaus reikšmę.

Rugsėjo 15 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro kvietimu vyko į priėmimą, skirtą atkurtos Lietuvos tarptautinio pripažinimo ir narystės JTO 25-osioms metinėms ir dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Europe Whole, Free and at Peace – 2040“. Moldovos Respublikos ambasadoriaus Lietuvoje kvietimu vyko į priėmimą, skirtą Moldovos Respublikos 25-osioms Nepriklausomybės metinėms.

Rugsėjo 25–28 d. LMA prezidentas Paryžiuje dalyvavo Prancūzijos mokslų akademijos 350-ųjų metų iškilnėse. Rugsėjo 30 d. Kauno miesto mero Visvaldo Matijošaičio kvietimu vyko į architektūrinio „Mokslo salos“ konkurso nugalėtojų paskelbimo renginį.

Rugpjūčio 30 d. LMA prezidiumo posėdyje svarstytas Lietuvos mokslų akademijos statuto kai kurių nuostatų keitimas. V. Razumas informavo, kad, remiantis Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. birželio 29 d. priimtu Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymu, būtina keisti kai kurias LMA statuto nuostatas nurodant, kad LMA pagal Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina Valstybės mokslo ir studijų politiką, atlieka ekspertines funkcijas svarstant svarbiausius šalies mokslo ir studijų strateginius klausimus ir kad LMA prezidentą LMA statuto nustatyta tvarka renka LMA narių visuotinis susirinkimas. Papildomai statuto projekte prezidiumo posėdžio dalyviai pasiūlė įteisinti LMA nario vardą akademikas.

LMA prezidiumo posėdyje taip pat buvo sudaryta ir patvirtinta Gedimino kalno būklės ekspertinio vertinimo grupė, pateikta informacija apie Helsinkyje 2017 m. organizuojamą XV Baltijos šalių intelektualio bendradarbiavimo konferenciją, susitarta dėl dalyvavimo susitikime su L'Oréal atstovybės Baltijos šalims ir Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos vadovais.

Rugsėjo 13 d. LMA prezidiumo posėdyje patvirtinta rugsėjo 20 d. LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė. LMA narių visuotiniam susirinkimui nutarta siūlyti šias LMA tikrųjų narių laisvas vietas pagal specialybes: HSMS – architektūra (urbanistika) – 1 vieta, MFChMS – fizika – 2 vietos, BMGMS – geologija – 1 vieta, TMS – statyba – 1 vieta bei pateikti tvirtinti LMA statuto pakeitimo projektą.

Viceprezidentas Domas Kaunas informavo, kad Lietuvos bankas kreipėsi į LMA su prašymu pateikti siūlymus Lietuvos banko monetų kūrimo komisijai išleisti kolekcines monetas, skirtas mokslui. Prezidiumas pritarė mokslų skyriuose parengtiems siūlymams. LMA Organizacinio skyriaus vadovas dr. Andrius Bernotas informavo apie kompanijos L'Oréal siūlymą dėl stipendijų „Moterys moksle“ schemos įgyvendinimo Lietuvoje. Pritarta trišalės L'Oréal atstovybės Baltijos šalims, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos ir LMA sutarties sudarymui. LMA prezidiumo narys Vladas Algirdas Bumelis sutiko dalyvauti IV tarptautinėje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Mokslo ir studijų tendencijos globalizacijos sąlygomis“ Panevėžyje ir perskaityti joje pranešimą.

Parengė Lyda Milošienė,
LMA vyriaus. referentė

LMA narių visuotinis susirinkimas

Rugsėjo 20 d. įvyko Mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas, kuriame išskilmingai įteikti pažymėjimai jauniems mokslininkams, laimėjusiems LMA stipendijų konkursą. Penkiolika laureatų skirtąsias vienerių metų stipendijas panaudos savo tyrimams plėtoti.

Vieningai priimti LMA prezidiumo siūlyti LMA statuto keitimai. Susirinkimas taip pat patvirtino LMA tikrųjų narių laisvas vietas pagal specialybes. Jas paskelbus visuomenės informavimo

priemonėse po spalio 17 d., LMA narių visuotinis susirinkimas naujus narius rinks 2017 metais.

Susirinkimo pabaigoje pranešimą „Alytaus miesto nūdienu ir galimybė. Bendradarbiavimas ir siekis tobulėti“ skaitė su LMA bendradarbiaujančios Alytaus miesto savivaldybės mero pavaduotoja Valė Gibienė. Susirinkime pripažinta, kad nemažai Alytuje aktualių problemų gali padėti spręsti LMA nariai geologai, turintys grunto tvarkymo patirtį.

Įteikti 2016–2017 m. LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų pažymėjimai. Pirmoje eilėje centre – Alytaus m. savivaldybės mero pavaduotoja Valė Gibienė ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas

renginiai – konferencijos – akademiniai skaitymai

Muzika ir muzikos terapija vaikų ir paauglių sveikatai

Rugpjūčio 5–6 d. Vilniuje, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos II (Kongresų) rūmuose įvyko tarptautinė konferencija „Muzika ir muzikos terapija vaikų ir paauglių sveikatai“, suvienijusi medicinos ir muzikos specialistus, teoretikus ir praktikus. Renginį organizavo VU Medicinos fakultetas, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus (BMGMS) Motinos ir vaiko komisija, Lietuvos muzikos terapijos asociacija, leidykla „Šviesa“.

Atidarydamas konferenciją LMA BMGMS Motinos ir vaiko komisijos pirmininkas prof. Arūnas

Valiulis pažymėjo, kad muzikos ir medicinos ryšys, muzikos terapeutų darbas reabilitacijos klinikose vis labiau vertinamas, ir pasiūlė kitais metais Lietuvoje vykšančiame Baltijos pediatrių kongrese organizuoti atskirą muzikos terapijai skirtą mokslinių pranešimų sekciją. Lietuvos muzikos terapijos asociacijos pirmininkė doc. dr. Vilmantė Aleksienė priminė, kad gydymo tikslams muzikos klausomasi tūkstančius metų. Tačiau muzikos terapija kaip šiuolaikiškas universitetuose dėstomas dalykas, paremtas moksliniais tyrimais ir muzikos terapeuto profesija, atsirado tik XX amžiaus viduryje.

Konferencijoje pranešimus skaitė ir praktinius užsiėmimus vedė mokslininkai iš JAV ir Lietuvos. Pranešimą „Muzika ir medicina: kas vyksta Bostone?“ skaitė JAV Harvardo medicinos mokyklos pediatrijos prof. dr. Liza Vong (Lisa Wong). Ji pristatė naujausias veiklas, kurias gydytojai vykdo drauge su muzikais. Kaip liudija naujausi neuromokslų tyrimai, muzikavimas veikia žmogaus smegenis, neuroninius ryšius, nes nuolat tobulinama smulkioji motorika, lavinami raumenys. Intensyvus kvėpavimas grojant muzikos instrumentu skatina smegenis tobulėti. Muzikos terapeutė prof. dr. Siuzana Hanzer (Suzanne Hanser), JAV Berklio muzikos kolegijos Muzikos terapijos departamento steigėja ir pirmininkė, skaitė pranešimą „Muzikos terapija ir medicina“ bei vedė praktinį užsiėmimą „Muzikos terapija stresui ir skausmui mažinti“. Ji yra knygų „Streso ir skausmo valdymas“, „Integruota sveikata taikant muzikos terapiją“ autorė. Amerikiečių mokslininkai neurologai dr. Ronaldas Hiršbergas (Ronald Hirschberg, Spauldingo reabilitacijos ligoninė, JAV) ir dr. Brjanas Haris (Brian Harris, Masačusetso bendroji ligoninė, JAV) atlieka neurologinės muzikos terapijos srities tyrimus. Neurologai skaitė pranešimą „Neurologinė muzikos terapija: teorija, praktika, tyrimai Bostone“. Jie taip pat pristatė galvos smegenų, jų traumų tyrimus ir išryškino

Praktinio užsiėmimo „Muzikos terapija stresui ir skausmui mažinti“ metu muzikos terapeutė prof. dr. Siuzana Hanzer (dešinėje) su asistente demonstruoja muzikos instrumentų skleidžiamus garsus. J. Olechnovičienės nuotr.

sąmonės stimuliacijos muzikos terapijos metodais efektą. Alytaus muzikos mokyklos direktorė, Lietuvos edukologijos universiteto prof. dr. Aldona Vilkėlienė pranešime „Muzikos sveikatai iniciatyvos Lietuvoje“ pristatė muzikų darbus Alytuje, kur daug nuveikta taikant muziką sveikatinimo tikslams. Tai muzikos mokytojų koncertai ir muzikos terapijos užsiėmimai Medicininės reabilitacijos ir sporto centre, Alytaus apskrities Stasio Kudirkos ligoninėje, muzikos pamokos sunkią negalią turintiems vaikams. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos doc. Inesa Leonavičiūtė aptarė projektą *Clinica Musicalis* – gyvos klasikinės muzikos koncertinę terapiją. Vienas šių koncertų tikslų – ligonių rekreacija, emocinė ir protinė atgaiva, psichikos stabilizavimas, kartu ir ligoninėje skirto gydymo kurso sustiprinimas. *Clinica Musicalis* koncertai labdaringi – savo meną ligoniams dovanoja kylančios žvaigždės ir visame pasaulyje pripažinti muzikai.

Doc. Rolandas Aidukas ir Loretta Morkevičienė supažindino klausytojus su leidyklos „Šviesa“ vykdomu projektu *Naujų metodų taikymas ugdant vaikų autistų muzikinius gebėjimus*. Pranešėjai pažymėjo, kad muzika tampa vienu svarbiausių būdų įtraukti autizmo spektro sutrikimų turinčius vaikus į visuomenės gyvenimą – keisti susidariusius stereotipus. Viena iš nedaugelio muzikos terapijos iniciatyvų jau kelerius metus įgyvendinama VU ligoninės Santariškių klinikų Vaikų ligoninėje. Apie muziką ir muzikos terapiją neišnešiotiems naujagimiams kalbėjo Neonatologijos skyriaus gydytoja dr. Rasa Garunkštienė. Ji kartu su muzikos terapeute Jurgita Žebrauskaite-Taločkienė atliko tyrimą, kuris rodo, kad muzika padeda net patiems mažiausiems pacientams. Naujagimiams iki 32 savaičių gestacinio amžiaus vieną dieną buvo leidžiami lopšinių įrašai, o kitą dieną jos buvo dainuojamos. Lopšinės padėjo jiems nusiraminti, geriau augti ir vystytis. Moterų atliekamos lopšinės buvo veiksmingesnės negu įrašytos. Šiaulių ligoninės Vaikų psichiatrijos skyriaus gydytojas Kęstutis Kupčinskas praktiniame užsiėmime parodė, kaip muzikos instrumentais atspindimos emocijos.

Muzika ir muzikos terapija turi didžiulę įtaką vaikų ir paauglių raidai, ji naudinga ir per anksti gimusiems naujagimiams, ir turintiems elgesio problemų.

**Dr. Jadvyga Olechnovičienė,
LMA BMGMS mokslinė sekretorė**

Naujų gimimų, vaikų ir suaugusiųjų dermatologijos problemos

Vokietijos ir Baltijos šalių gydytojų asociacija, įkurta 1991 m., vienija įvairių specialybių Vokietijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos gydytojus. Šiais metais Asociacija švenčia savo veiklos 25-metį. Viena prioritetinių asociacijos tikslų yra šių šalių medicinos srities mokslininkų bendradarbiavimo plėtojimas ir gydytojų kvalifikacijos tobulinimas.

Rugpjūčio 19 d. LMA konferencijų salėje įvyko konferencija, kurioje dalyvavo mokslininkai ir gydytojai praktikai iš Vokietijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Konferenciją atidarė LMA tikrasis narys Vytautas Basys ir Asociacijos valdybos pirmininkas prof. dr. Reinhardas Biutneris (Reinhard Büttner) iš Kelno universiteto. Mokslinę programą vedė prof. dr. Aleksanderis Kvassas (Alexander Quaas). Pateiktuose pranešimuose buvo nagrinėjamos naujų gimimų, kūdikių ir vaikų bei suaugusiųjų dermatologijos problemos. Dr. Meriona Vobster (Marion Wobser) iš Viurcburgo universiteto klinikos aptarė vaikų odos ligų dermatologijos ir dermatopatologijos diagnostikos ir gydymo ypatybes, dr. Rasa Garunkštienė (Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų Neonatologijos centras) pateikė stebėtą ir ištirtą retos restrikcinės dermatozės, pavirtintos ZMPSTE24 geno mutacijos, atvejį. Dr. Elės

Iš kairės: dr. Doris Helbig, LMA tikrasis narys Vytautas Basys ir prof. Nijolė Drazdienė

Elberg (Elle Elberg) iš Estijos pranešime buvo pateikta psoriaze sergančiųjų stebėjimo ir gydymo patirtis.

Mokslinėse diskusijose daugiausia dėmesio buvo skirta retųjų odos navikų ir melanomos šiuolaikinei diagnostikai ir gydymui. Pranešimus skaitė Kelno universiteto mokslininkai: dr. Doris Helbig („Reti odos tumorai“), dr. Roberta Kastiljonė (Roberta Castiglione, „Odos melanocitiniai tumorai ir desmoplastinių piktybinių melanomų molekulinė charakteristika“), prof. dr. R. Biutneris („Modernios terapijos galimybės metastazuojančios piktybinės melanomos atveju“). Prof. Nijolė Drazdienė, LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus Motinos ir vaiko komisijos narė

Lazeriai: mokslas ir technologijos

Rugpjūčio 26–27 d. poilsio namų „Bebrusai“ komplekse įvyko kasmetinė 12-oji nacionalinė konferencija „Lazeriai: mokslas ir technologijos“. Šiemet konferencijos organizatoriai buvo Lietuvos lazerių asociacija (LLA) kartu su UAB „Integrated Optics“,

taip pat dalyvaujant VU, Fizinių ir technologijos mokslų centrui ir LMA. Sulaukta daugiau nei 600 dalyvių iš Lietuvos bei užsienio.

Konferenciją atidarė LLA prezidentas LMA tikrasis narys Algis Petras Piskarskas ir LLA generalinis

direktorius dr. Petras Balkevičius, įžangos pranešimą perskaitė EPIC (*European Photonics Industry Consortium*) generalinis direktorius dr. Karlosas Ly (Carlos Lee). Savo kalboje K. Ly Lietuvą prilygino Silicio slėniui, teigdamas, kad Lietuvoje yra didelė lazerinių ir fotonikos technologijų koncentracija. Taip pat pranešimus skaitė prof. Almantas Galvanauskas (Mičigano universitetas), prof. Leonidas Glebovas (Floridos universitetas), prof. Kęstutis Staliūnas (Katalonijos politechnikos universitetas), dr. Jostas van Kerkhofas (Joost van Kerkhof, *XiO Photonics*, Nyderlandai), dr. Rimantas Juškaitis (JK), Simona Liukaitytė (Frenelio institutas, Prancūzija), Ignas Vyčas (*BGlink Global Pte. Ltd.*, Kinija) bei doc. dr. Andrius Melninkaitis (VU). Pranešimuose buvo nagrinėjamos fotonikos elementų ir modernių lazerių kūrimo problemos.

Konferenciją vainikavo diskusija „Iššūkiai Lietuvos lazerių pramonei per artimiausius 10 metų“. Joje dalyvavo ūkio viceministras Marius Skarupskas, švietimo ir mokslo viceministrė Svetlana Kauzonienė, UAB „Ekspla“ generalinis direktorius Kęstutis Jasiūnas, UAB „Altechna R&D“ direktorius Eugenijus Kurtinaitis ir prof. dr. Vladas Vansevičius (VU). Diskusijai vadovavo dr. Tomas Jankauskas (UAB „Altechna“). Svarbiausios diskusijos išvados: stiprinti verslo ir akademinio mokslo partnerystę plėtojant tarptautinius projektus bei įvairinant ir kuriant naujus produktus.

UAB „Integrated Optics“ direktorius

Evaldas Pabrėža,

VU doc. dr. Aidas Matijošius,

LMA tikrasis narys Algis Petras Piskarskas

„Erdvėlaivis Žemė“

Rugsėjo 14 d. jaunimui ir studentams skirta verslumo sesija

Rugsėjo 8–16 d. Lietuvoje įvyko trylikštasis Mokslo festivalis „Erdvėlaivis Žemė“. Tai ES finansuojamas renginys iš projekto *Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas*, kurį koordinuoja Lietuvos mokslų akademija. Įvairaus amžiaus lankytojams

buvo pasiūlyta daugiau kaip trys šimtai nemokamų renginių. Visi norintys galėjo iš arti pamatyti ir išgirsti, ką įdomaus ir svarbaus veikia Lietuvos ir pasaulio mokslininkai, kokie nauji išradimai netrukus pajavirs mūsų gyvenimą, kokias mokslo mįsles pavyko įminti.

Siekiant skatinti jaunimo verslumą programoje buvo nemažai praktinių užsiėmimų, padedančių moksleiviams tiesiogiai susipažinti su mokslo ir technologijų taikymais versle. Jie galėjo pasitikrinti savo verslumo gebėjimus, apsilankyti įvairiose aukštųjų technologijų kompanijose, verslo įmonėse, sužinoti apie perspektyvias profesijas. Pavyzdžiui, dalyvauti Verslumo sesijoje LMA, kurioje MITA atstovai ir jaunieji verslininkai bei antreprenieriai pristatė savo patirtį ir atskleidė problemas kuriant verslą.

Ekskursiją į TEVA/„Sicor Biotech“ gamyklą ir „Thermo Fisher Scientific Baltics“ metu moksleiviai stebėjo, kaip gimsta mokslininkams skirti produktai ir naujos kartos vaistai. Apsilankymas Fotonikos slėnyje ir UAB „Ekspla“ buvo puiki proga susipažinti su lazerių veikimo principais, sužinoti apie jų technologinius taikymus. Simpoziume VGTU „LinkMenų fabriko“ laboratorijose visi norintys grupėse, sudarytose iš skirtingų sričių atstovų (meno, technologijų ir kūrybinių industrijų studentų), kūrė tarpdalykinio meno projektus. Studentai ir moksleiviai dalyvavo praktiniuose užsiėmimuose Vilniaus kolegijoje, Užupio meno inkubatorijoje ir netgi Lietuvos nacionaliniame dramos teatre.

Šįkart Mokslo festivalyje Italų kultūros instituto Vilniuje ir kompanijos „Bioderma“ dėka svečiavosi penki žymūs užsienio mokslininkai iš Prancūzijos ir Italijos. LMA didžiojoje konferencijų salėje dr. Kjara Cukato (Chiara Zuccato) atskleidė, ką mokslas žino apie smegenų evoliuciją ir mirtinų neurologinių ligų atsiradimo priežastis, o dr. Fransua Zavjė Pelė (François-Xavier Pellay) apibūdino vis sėkmingesnius mokslininkų bandymus stabdyti senėjimo procesus ir netgi atjauninti žmogaus organizmą. Vienas iš gravitacinių bangų atradėjų prof. Eudženijas Kočia (Eugenio Coccia) atskleidė šių bangų tyrinėjimų istoriją. Pagrindinės genetiko prof. Džiuzepės Novelio (Giuseppe Novelli) tyrimų kryptys – už žmogaus ligas atsakingų genų žemėlapių sudarymas, šių genų nustatymas ir apibūdinimas. Prof. Fjorencas Kontis (Fiorenzo Conti) kalbėjo, kaip neuromokslas padeda įminti mūsų skonio suvokimo paslaptis.

Daugiau kaip tūkstantis Mokslo festivalio lankytojų dalyvavo mokslo populiarinimo šventėje „Mokslo aikštė“. Jungtinio gyvybės mokslų ir Fizinių

ir technologijos mokslų centrų kaimynystėje palapinėse įsikūrę mokyklų, universitetų, verslo įmonių atstovai viliojo lankytojus į mokslo eksperimentų laboratoriją po atviru dangumi. Centruose buvo galima susipažinti su audinių inžinerijos pažanga, sintetinės biologijos galimybėmis, išbandyti akių sekimo ir emocijų atpažinimo įrangą. VGTU parengta turininga programa viliojo užsukti į „Robotų planetą“.

Renginiuose Kaune lankytojų laukė universitetai, kolegijos ir net gimnazijos. Pavyzdžiui, Kauno Jėzuitų gimnazijoje rugsėjo 9 d. organizuota STEAM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos) diena. Tai buvo puiki galimybė aplankyti gamtos mokslų kabinetų ir laboratorijų, išklausti Lietuvos mokslo premijos laureato prof. Virgilijaus Ulozo paskaitą apie žmogaus balso paslaptis.

Užsukę į Kauno technologijos universiteto Santakos slėnį ir įvairius fakultetus, moksleiviai sužinojo, kaip XXI a. technologijos keičia finansų valdymą. Organinės chemijos laboratorijoje jie kūrė naujus organinius junginius, o akustikos laboratorijoje vykusiame eksperimente matavo savo balso stiprumą decibelais. Taip pat susipažino su Lietuvos radijo technologinės pažangos istorija ir nūdieną, pamatė įvairių sumaniųjų medžiagų. Rugsėjo 9–10 d. keli tūkstančiai moksleivių ir šeimų su vaikais dalyvavo mokslo populiarinimo šventėje „Mokslas kitomis spalvomis. Atrask. Pažink. Išbandyk“ Kauno tvirtovės VII forte. Mūro tyrinėtojas, Lietuvos mokslo premijos laureatas prof. Vytautas Levandasas pakvietė į paskaitą-ekskursiją Kauno senamiestyje. Joje smalsuoliai sužinojo, kada Lietuvoje prasidėjo mūro statyba, kaip buvo gaminamos senosios mūro medžiagos ir kodėl jos iki šių dienų išliko tokios tvirtos. O Lietuvos mokslo premijos laureatas prof. Artūras Tereškinas išaiškino, kaip tvarkytis gyvenimą kapitalizmo sąlygomis. Iš viso Mokslo festivalio renginiai įvyko keturiolikoje Lietuvos miestų ir rajonų. Juos aplankė daugiau kaip 30 000 dalyvių.

Mokslo festivalio „Erdvėlaivis Žemė“ renginiai, tarsi kosminiai zondai Saulės sistemoje, kasmet aplanko vis daugiau mūsų šalies miestų. Mokslo ir technologijų naujienos talentingiausių Lietuvos ir pasaulio mokslininkų, Lietuvos mokslų akademijos tikrųjų narių pastangų ir entuziazmo dėka pasiekia įvairiausio amžiaus auditoriją.

Dr. Rolandas Maskoliūnas,
LMA Organizacinio skyriaus vyr. specialistas
ryšiams su visuomene

Doc. dr. Jono Volungevičiaus nuotr.

Durpžemių ypatumų vertinimas

Rugsėjo 29–30 d. Lietuvos dirvožemininkų draugija prie Lietuvos MA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus 13-tą kartą surengė tradicinę mokslinę konferenciją-ekspediciją pažinti šalies dirvožemio dangą. Šiemet ji buvo skirta vertinti organogeninės kilmės durpžemius, susidarancius nuolat šlapiose pelkėse, kurių augalija pamažu virsta durpėmis. Jie yra svarbūs tvariai ekosistemos biologinei įvairovei, prisideda prie klimato kaitos padarinių švelninimo.

Renginyje dalyvavo apie 80 draugijos narių iš Aleksandro Stulginskio, Klaipėdos, Vilniaus, Vytauto Didžiojo, Šiaulių universitetų, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro ir jo padalinių, Valstybės žemės fondo, Lietuvos geologijos ir geografijos instituto, Lietuvos geologijos ir Valtstybinės miškų tarnybų, būrys Aleksandro Stulginskio universiteto doktorantų ir magistrantų.

Karšuvos girioje įsteigto Viešvilės valstybinio gamtinio rezervato gamtininkai supažindino su natūralių aukštapelkės durpžemių medžių, samanų, kerpių ir grybų įvairove, pabrėžė jiems suteiktą atsakomybę išsaugoti šį gamtinį kompleksą,

užtikrinti vertybių išlikimą, vykdyti jų stebėjimus ir tyrimus. Labai svarbus uždavinys – sušvelninti tiesioginį ar netiesioginį antropogeninį poveikį. Aukštapelkės durpžemių ir iškastos durpės naudojimo optimizavimas buvo aptartas eksploatuojamuose Rėkyvos (Šiaulių r.) bei Laukesos (Tauragės r.) durpynuose. Daugiausia diskutuota apie Lietuvos gamtos išteklių išsaugojimą ir ūkinės veiklos pažeistų aukštapelkių atkūrimą.

Radviliškio bandymų stoties, veikusios 1936–2000 m., teritorijoje buvo aptarti trys nusausinto žemapelkės durpžemio profiliai. Išryškintas daugiamečio drenavimo poveikis žemapelkės durpžemio derlingumui ir ūkinei vertei. Geografijos požiūriu bandyta ieškoti sąsajų tarp pelkės, durpžemio ir šlapynės.

Šiaulių universiteto Botanikos sode aptartas sisteminis dirvožemio pavadinimas. Dirvožemių sisteminiai vienetai diagnostikai taikomi *Pagrindiniai nurodymai pasaulio dirvožemių išteklams apibūdinti* (World Reference Base for Soil Resources 2014).

LMA tikrasis narys Algirdas Juozas Motuzas

knygų sutiktuvs

Archeologijos įkvėpta istorija

Rugsėjo 23 d. LMA įvyko Rasos Aškinytės romano „Glesum“ pristatymas. Glesum (lot. *gintaras*) – genties moteris, motina, atsiduodanti ir pasiduodanti, pareiginga ir aistringa, valinga ir žvaigždžių vedina, kaip įprasta aisčiams. Romano veiksmas vyksta II a. tuometinėse aisčių žemėse. Šis amžius pasirinktas neatsitiktinai, nes tai intensyvus mūsų protėvių prekybos gintaru su Romos imperijos prekybininkais laikotarpis ir pirmieji baltų genčių paminėjimai rašytiniuose šaltiniuose. R. Aškinytė sako: „Jei nebūčiau studijavusi istorijos, jei nebūčiau sutikusi akademiko Eugenijaus Jovaišos, kuris

aisčius tyrinėjo visą savo gyvenimą ir parašė apie juos knygų, nebūtų ir šito romano. [...] Skaitydami kiekvieną istoriją jūs suprasite savaip. [...] Lemiamu veiksniu bus jūsų, o ne mano patirtis, ir tik nuo jūsų priklausys, ką knygoje rasite“.

Lietuviško romano sutiktuvsė kalbėjo knygos autorė, literatūros kritikė dr. Jūratė Čerškutė, LMA tikrasis narys Eugenijus Jovaiša, publicistas Ignas Staškevičius. Pokalbį vedė poetė Indrė Valantinaitė. Tai buvo bendras leidyklos „Vaga“ ir LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus renginys.

Parengta pagal 15min.lt, bernardinai.lt

Apie Anykščius ir anykštėnus

*Kiekvienas Lietuvos žmogus
ir kiekvienas jos kraštas yra susijęs
su Lietuvos istorine raida.*

ANTANAS TYLA

LMA nariai Antanas Tyla
(kairėje) ir Eugenijus Jovaiša

LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius (HSMS), Lietuvos istorijos institutas ir visuomeninė organizacija „Vilniaus anykštėnų sambūris“ rugsėjo 28 d. pakvietė į LMA nario Antano Tylos knygos „Apie Anykščius ir anykštėnus“ sutiktuvės. Tai unikali akademiko dovana gimtojo krašto žmonėms. Profesorius giminės lizdo – Tylų šeimos iš per šešetą kilometrų į rytus nuo Anykščių esančio Bičionių kaimo kelių kartų giminės istorija meistriškai įpinta į

Lietuvos valstybės ir Anykščių krašto istorinį kontekstą. Mokslininko įžvalgos, gausinančios žinias apie Anykščius ir anykštėnus, persmelktos patriotiniais jausmais ir viltimi, kad kiekvieno doro žmogaus darbai ir žygiai, pašvęsti tėviškei, turtins jos istoriją.

Susirinkusiuosius į LMA mažąją konferencijų salę pasveikino l. e. HSMS pirmininko pareigas LMA tikrasis narys Eugenijus Jovaiša. Apie knygos idėją ir jos įgyvendinimą kalbėjo muziejininkas, Anykščių

rajo savivaldybės Kultūros tarybos pirmininkas Tautvydas Kontrimavičius. Kultūros istorikė doc. Ingė Lukšaitė pažymėjo, kad tai neeilinė knyga – „žmogaus žvilgsnis į savo kaimą, į Burbiškių dvarą ir į Anykščių žmonių gyvenimą“. Susitikime kalbėjo Lietuvos istorijos instituto direktorius dr. Rimantas Miknys, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, Tėvynės sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų garbės pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, buvęs Anykščių r. savivaldybės meras, Mykolo Romerio universiteto prof. Saulius Nefas, istorikas doc. dr. Romas Batūra, tapytojas, visuomenės veikėjas prof.

Arvydas Šaltenis, Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarė Irena Andrukaitienė, LMA narys Romualdas Grigas ir kiti.

Renginio pabaigoje kalbėdamas knygos autorius prof. Antanas Tyla rėmėsi Periklio žodžiais: „Žmonių laimė atsiranda iš laisvės, o laisvė – iš narsos“. Anykštėnų krašte laisvė galėtų būti atskira tema. Anykščių krašte visą laiką vyko laimės ieškojimas. Anykštėnai visada turėjo narsos siekti laisvės, o per laisvę – laimės.

Aurika Bagdonavičienė, LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus mokslinė sekretorė

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ renginiai

Knygos „Tvarus medžio vaidmuo aplinkos apsaugos technologijose“ autoriai profesoriai (iš kairės): Arvydas Lietuvninkas, Pranas Baltrėnas, Edita Baltrėnaitė

Rugsėjo mėn. LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“ pradėjo organizuoti Vilniaus miesto mokyklų moksleiviams ekskursijas į naujai įkurtą Saugomų teritorijų nacionalinį lankytojų centrą, esantį viename iš Sapielių rūmų komplekso pastatų. Moksleiviai gali susipažinti su Lietuvos saugomų teritorijų sistema.

>>> LMA Technikos mokslų skyrius drauge su skyriumi „Mokslininkų rūmai“ rugsėjo 29 d. pakvietė lankytojus į prof. dr. Editos Baltrėnaitės, prof. habil. dr. Prano Baltrėno ir prof. dr. Arvydo Lietuvninko knygos „The Sustainable Role of the Tree in Environmental Protection Technologies“ („Tvarus medžio vaidmuo aplinkos apsaugos technologijose“, *Springer*) pristatymą. „Neatsitiktinai šioje knygoje kalbame apie medį

kaip svarbią gamtos ir žmogaus aplinkos dalį. Savo forma ir prasme medis išlieka sakraliausias objektas žmogaus gyvenime. Medžio gyvavimas ir jo produktų naudojimas susiję su būvio ciklo etapais, o medžio funkcijos, ypač dėl jo ilgo gyvavimo ir ilgalaikio efekto, patvirtina jo tvarų vaidmenį aplinkos apsaugos technologijose“, – rašoma monografijoje. Renginį vedė LMA tikrasis narys Edmundas Kazimieras Zavadskas. Apie tarptautinę knygos reikšmę mokslo pasaulyje kalbėjo LMA narys Leonardas Kairiūkštis. Meninę programą atliko Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro solistė Aušra Liutkutė, dainininkas Rolandas Vilkevičius ir pianistė Asta Kvasytė.

Aldona Daučiūnienė,

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė

Ot tai tau

Tai ne tik LRT radijo viktorinos pavadinimas, bet ir situacinis posakis. Kas jie ir kuo skiriasi nuo patarlių, buvo paaiškinta rugsėjo 27 d. LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Leidybos centro organizuotose knygos „Vilką minim, vilkas čia. Lietuvių situaciniai posakiai“ sutiktuvėse.

Renginio vedėja etnologė Gražina Kadžytė priminė, kad 2001 m. Kaziui Grigui, Lilijai Kudirkienei, Rasai Kašėtinei, Daliai Zaikauskienei už leidinio „Lietuvių patarlės ir priežodžiai“ pirmąjį tomą skirta Lietuvos mokslo premija. Viena „Vilką minim, vilkas čia“ sudarytojų dr. L. Kudirkienė papasakojo, kaip gimė šio rinkinio sumanymas: rengiant akademinį patarlių sąvadą nebuvo kur dėti vaizdingų posakių, neatitinkančių patarlių struktūros ir idėjos. „Tos pačios akys verčia, tos pačios juokiasi“ – tai patarlė. Situaciniais posakiais neapibendrinama, jie randasi kaip šmaikšti, greita reakcija į situaciją: „Vadinas – pypkė gadinas.“ Pasidavusios medžiagos žavumui ir vadovaudamosi posakiu „seną varom, naują darom!“, tokias folkloro marginalijas sudarytojos ir surinko į leidinį visuomenei. Kita sudarytoja paremiologė R. Kašėtienė kalbėjo apie žodinį komunikavimą, išprovokuotus dialogus: „– Paskendo. – Kas? – Cukrus arbatoj.“ Etninio paveldo tyrinėtojas Venantas Mačiekus atrado situacinių posakių kilmės sąsąjį su senųjų

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė (kairėje) ir etnologė Gražina Kadžytė

Lietuvos statutų teisinėmis normomis. LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė perskaitė tautosakos tekstų ir tebeaktualią ištrauką iš 1934 m. Lietuvos radijuje skambėjusios Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės paskaitos apie tautos auklėjimą, kurioje panaudotos patarlės. Renginio dalyviai šypsojosi girdėdami juokingus posakius, o klausytoja, atsakiusi į L. Kudirkienės klausimą, laimėjo knygos egzempliorių.

Ačiū už patogų skaitytojui maketą (dailininkė Elona Marija Ložytė) – ir Dievui žvakę, ir velniui šakę – kurį galima skaityti kaip folkloro Bibliją atsivertus bet kurį puslapį ir vien posakius rankiojant.

Miglė Datkūnaitė,
LMA Organizacinio skyriaus vyr. specialistė

LMA Vrublevskių bibliotekos darbai ir renginiai

>>> Šių metų vasarą LMA Vrublevskių bibliotekoje (LMAVB) įsibėgėjo pasiruošimas saugyklų rekonstrukcijos darbams. Birželio 8 d. buvo pasirašyta Bibliotekos ir UAB „Transekspedicija Invest“ negyvenamųjų patalpų nuomos sutartis ir prasidėjo intensyvūs leidinių fondo pakavimo, vežimo ir įkurdinimo naujoje vietoje darbai. Laikinoji saugykla įsikūrė UAB „Transekspedicija Invest“ patalpose netoli Vilniaus – Galinės kaime, Avižienių seniūnijoje. Rugpjūčio 2 d.

Bibliotekininkai rengia leidinius perkelti į laikinąsias saugyklas. LMAVB, 2016 m. vasara

Parodos, skirtos Reginos Volkaitės-Kulikauskienės 100-osioms gimimo metinėms paminėti, atidarymas LMA Vrublevskių bibliotekoje. Kalba akademikės anūkas Kęstutis Jankauskas. Valentinos Kulikauskienės nuotr.

LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas ir bendrovės direktorius Vidmantas Pelėda simboliškai atvėrė išnuomotų patalpų duris. Rekonstrukcijos laikotarpiu jose bus saugomi leidiniai, kuriuos skaitytojai galės užsakyti darbui Bibliotekoje.

>>> Lygia greta Biblioteka sėkmingai įgyvendino įprastines, anksčiau suplanuotas veiklas. Birželio 23 d. – rugsėjo 7 d. joje veikė paroda „Vilnius prabyla knygomis“. Bibliotekoje saugoma daug leidinių, atspindinčių sostinės istorinį paveldą bei architektūrą, taip pat pasakojančių apie sostinės istorijoje ženklių pėdsakų palikusias asmenybes. Vilnianos rinkinį kaupė dar Bibliotekos įkūrėjas Tadas Vrublevskis (1858–1925), rinkęs ne tik knygas, bet ir smulkiają

spaudą, įvairius istorinius dokumentus apie Vilniaus praeitį. Parodai atrinkta nedidelė dokumentų dalis – 194 šios temos leidiniai lietuvių, rusų, lenkų, vokiečių, anglų kalbomis, išleisti nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų. Joje buvo eksponuojama Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino laiško visiems krikščionims faksimilė. Tai 1323 m. raštas, kuriame pirmą kartą Vilnius paminėtas kaip Lietuvos sostinė. Šalia eksponuoti Vilniaus įkūrimui skirti meno albumai ir istorinės tematikos leidiniai.

>>> Rugsėjo 12–29 d. Bibliotekoje veikė paroda „Atvėrusi žemę su joje slypinčiomis paslaptimis būsimoms kartoms“. Ja buvo pagerbtas archeologės, istorikės, kultūrologės LMA narės Reginos Volkaitės-Kulikauskienės gimimo 100-metis. Jubiliejinėje R. Volkaitės-Kulikauskienės (1916–2007) parodoje eksponuotas gausus mokslinis palikimas, įvairialypę jos veiklą rodantys dokumentai ir nuotraukos. Šis palikimas, kurį mokslininkė padovanojo LMA Vrublevskių bibliotekai 2005 m., saugomas jos vardu pavadintame fonde. Svarbiausią ekspozicijos dalį sudarė mokslininkės archeologinių tyrinėjimų dienoraščiai. Parodą lydėjo bendra su Lietuvos nacionaliniu muziejumi renginių programa. Bibliotekoje organizuota popietė, kurioje prisiminimais dalijosi artimieji, buvę mokiniai, pristatyta naujausia knyga – Raimondos Daivos Kulikauskaitės-Jankauskienės ir Gintauto Zabielos monografija „Regina Volkaitė-Kulikauskienė. Dienoraščių pynės“.

LMA Vrublevskių bibliotekos

Komunikacijos skyrius

žymius mokslininkus prisimenant

Jono Kubiliaus 95-osios gimimo metinės

Rugsėjo 11–17 d. Vilniaus universiteto konferencijų centre Palangoje vyko 6-oji tarptautinė konferencija „Analiziniai ir tikimybiniai metodai skaičių teorijoje“. Ji skirta LMA nario prof. Jono Kubiliaus 95-osioms gimimo metinėms. Panašūs matematikų susitikimai vykdavo kas penketį nuo 1991 m., kai buvo švenčiamas J. Kubiliaus 70-metis. Konferenciją organizavo VU Matematikos ir informatikos fakultetas kartu

su Lietuvos matematikų draugija. Organizacinio komiteto pirmininkas – dekanas prof. Gediminas Stepanauskas. Jam talkino LMA tikrieji nariai Antanas Laurinčikas, šių eilučių autorius ir kiti fakulteto matematikai. Konferencijoje nagrinėtos temos apėmė visas skaičių teorijos sritis, kuriose buvo ir yra juntama Profesoriaus tyrimų įtaka. Buvo perskaityti 47 pranešimai, 28 jų pristatė 10-ies užsienio valstybių

Konferencijos dalyviai. Viliaus Stakėno nuotr.

matematikai. Išskirtinio dėmesio sulaukė vyriausias dalyvis, VU MIF kviestasis svečias iš Lenkijos prof. Andžėjus Šincelis (Andrzej Schinzel). Profesoriai Nikolajus Moščevitinas (Maskva), Kodži Matsumoto (Kohji Matsumoto, Nagoja) ir Joernas Štoidingas (Jörn Steuding, Viurcburgas) atsivežė savo išugdytų mokinių grupes, kurie pateikė įspūdingų rezultatų. Prof. Vasilis Bernikas iš Minsko supažindino su savo

ir LMA užsienio nario Frydricho Gécės (Friedrich Götze, Bylefeldas) bendrais tyrimais. Konferencijoje apžvelgti pasauliniai tikimybinės ir analizinės skaičių teorijos rezultatai, gauti per pastarąjį penkmetį. Ankstesnių Palangos konferencijų medžiaga buvo išleista knygomis, įtrauktomis į *Thomson Reuters* duomenų bazę. Ši tradicija bus tęsiama.

LMA tikrasis narys Eugenijus Manstavičius

atminimui

LMA narys Aleksandras Vasiliauskas

1940 01 25 – 2016 09 12

Akademikas Aleksandras Vasiliauskas gimė 1940 m. sausio 25 d. Žvirgždžių kaime, Varnių valsčiuje. 1958–1965 m. studijavo matematiką VU Fizikos-matematikos fakultete. 1972 m. Maskvos M. Lomono-sovo valstybinio universiteto Ekonomikos fakultete

apgynė ekonomikos mokslų kandidato disertaciją, o 1977 m. SSRS Mokslų akademijos Centriniam ekonomikos ir matematikos institute – ekonomikos mokslų daktaro disertaciją. Jam 1980 m. Vilniaus universitetas suteikė profesoriaus vardą.

1991–2009 m. – Lietuvos mokslų akademijos (LMA) narys ekspertas, 2009–2011 m. – LMA narys korespondentas; 2011–2015 m. – LMA tikrasis narys, nuo 2015 m. – LMA narys emeritas. 2009–2016 m. buvo LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininkas, LMA prezidiumo narys.

Moksliniai tyrimai: ekonominės informacijos teorijos, valdymo ir planavimo informacinės sistemos, Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą, šalies ekonomikos plėtros veiksniai ir strategijos, firmų ir įmonių strateginio valdymo problemos. Prof. A. Vasiliauskas parengė 8 ekonomikos mokslų kandidatus, buvo daugelio doktorantūros komitetų narys. Paskelbė per 120 mokslinių darbų, parašė vienas ar su bendraautoriais 8 knygas.

A. Vasiliauskas turėjo didelę mokslinio darbo organizavimo ir praktinio ekonominio darbo patirtį: 1978–1989 m. buvo LSSR Valstybinio plano komiteto Liaudies ūkio planavimo ir ekonomikos mokslinių tyrimų instituto direktorius, 1993–1994 m. – Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko patarėjas ekonomikos klausimais, 1994–1995 m. – Lietuvos Respublikos ekonomikos ministras, 1997–1999 m. – Lietuvos mokslų akademijos Europos integracijos tyrimų centro direktorius. 1999–2008 m. – Lietuvos mokslų akademijos Ekonomikos instituto vyriausiasis mokslinis darbuotojas; 2008–2009 m. – direktorius. Daug pastangų skyrė Lietuvos ekonomikos plėtros ilgalaikėms strategijoms rengti ir įgyvendinti. Kartu su akad. Eduardu Vilku vadovavo ekspertų grupėms rengiant Lietuvos ekonomikos plėtros ilgalaikes strategijas iki 2015 ir 2020 m., Lietuvos nacionalinę energetikos strategiją iki 2020 m.

A. Vasiliauskas buvo Vilniaus (1980–1993) ir Kauno technologijos (1996–2006) universitetų profesorius, Kauno technologijos universiteto tarybos pirmininkas (2000–2006).

Prof. A. Vasiliauskas rengė ir teikė politikams bei valdžios institucijoms vertinimus ir siūlymus įvairiais valstybės ekonominės ir socialinės politikos klausimais. Subūrė 10 skyriaus narių kolektyvinei studijai, atskleidžiančiai svarbiausias grėsmes Lietuvos valstybės ir visuomenės sėkmingai raidai. Studijos

rezultatai paskelbti visuomenei skirtoje trilogijoje „Nerimas“, išleistoje 2012, 2014 ir 2015 metais.

A. Vasiliauskas buvo Lietuvos pramonininkų konfederacijos komisijos pirmininkas (2006–2011) Vytauto Andriaus Graičiūno nominacijai už vadybos mokslininkų ir praktikų nuopelnus, Lietuvos banko ir LMA komisijos pirmininkas (2013–2015) Vlado Jurgučio premijai už reikšmingus pastarųjų penkerių metų mokslo darbus Lietuvos bankininkystės, finansų, pinigų ir makroekonomikos srityse teikti. LR Seimo komisijos, skiriančios Nepriklausomybės stipendijas humanitarinių ir socialinių mokslų srities jauniems mokslininkams, narys (2000–2015).

Už Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje 2007 m. apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi.

Akademikas Aleksandras Vasiliauskas daug nuveikė pertvarkant atgimusios valstybės ekonomiką, įnešė didžiulį indėlį į ekonominės informacijos teorijos ir jos taikymų sritis. Pelnė visuomenės, kolegų ir mokinių pagarbą bei padėką. Jis buvo pilietiškai, išskirtinių įžvalgų ir erudicijos žmogus, turėjęs nepaprastą humoro jausmą.

Šviesus Akademiko Aleksandro Vasiliausko atminimas ilgam išliks Jį pažinojusių ir su juo ilgus metus dirbusiųjų širdyse.

Lietuvos mokslų akademijos prezidiumas

Akademikas Vytautas Kontrimavičius

1930 01 22 – 2016 09 20

Vytautas Kontrimavičius gimė 1930 m. sausio 22 d. Kaune. 1947 m. baigė Ukmergės 1-ąją gimnaziją, įstojo į Lietuvos veterinarijos akademiją. 1948–1952 m. tęsė studijas Leningrado veterinarijos institute. 1956–1967 m. Maskvoje dirbo SSRS mokslų akademijos Helmintologijos laboratorijoje. 1968 m. – biologijos mokslų daktaras. 1968–1971 m. – SSRS mokslų akademijos Sibiro skyriaus Šiaurės rytų kompleksinio mokslinio tyrimo instituto skyriaus vedėjas. 1970 m. – SSRS mokslų akademijos narys korespondentas. 1972–1982 m. – SSRS mokslų akademijos Tolumų Rytų mokslinio centro Šiaurės biologinių problemų instituto Magadane direktorius. 1984–1990 m. – SSRS mokslų akademijos žurnalo „Parazitologija“ vyriaus. redaktorius. Nuo 1980 m. – Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys (akademikas).

Akademijos vadovybės iniciatyva pakviestas dirbti į Lietuvą, nuo 1982 m. – Vilniaus universiteto Ekologijos instituto (iki 1989 m. – Zoologijos ir parazitologijos institutas) mokslinis bendradarbis, 1984–1989 m. – direktorius, 1984–2003 m. – Pranciškaus Baltraus Šivickio helmintologijos laboratorijos vadovas, 1984–2003 m. – instituto tarybos pirmininkas. 1984–2005 m. – Lietuvos mokslų akademijos Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas. 1982–1988 m. – Pasaulio parazitologų federacijos valdybos narys, 1984–1990 m. – SSRS nacionalinio biologijos komiteto Parazitologijos sekcijos pirmininkas.

V. Kontrimavičiaus iniciatyva buvo įkurta Baltijos parazitologų draugija, jis buvo jos prezidentu iki 2003 metų. 2000 m. V. Kontrimavičiui paskirta Lietuvos mokslo premija už darbų ciklą „Helmintų ekologijos ir sistematikos tyrimai (1969–1999)“.

V. Kontrimavičius – žymus ekologas teoretikas. Jis vadovavo parazitų vaidmens ekosistemose ir populiacijose, jų įvairovės tyrimams. V. Kontrimavičius paskelbė per 150 mokslinių straipsnių, buvo septynių monografijų, išleistų lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, autorius ar bendraautoris, daugelio mokslinių konferencijų, simpoziumų, pasitarimų įkvėpėjas ir organizatorius. Dalyvavo mokslinėse ekspedicijose JAV, kur surinko ir apibendrino mokslinę medžiagą apie helmintofauną, Aliaskos ir Čiukčijos helmintofaunos panašumą lėmusius veiksnius.

Akademikas mokėjo ne tik iškelti naujas mokslines idėjas, bet ir skatinti kitus eiti nauju, nepramintu keliu. Jaunesniesiems kolegoms pabrėždavo, kad reikia ne vien žiūrėti į kasdienybę, nes joje daug smulkmenų, neesminių dalykų, bet projektuoti žvilgsnį į ateitį, matyti savo veiklos perspektyvumą, linkėjo jiems rasti savus kelius.

Akademikas Vytautas Kontrimavičius pelnė kolegų bei mokinių pagarbą. Prasmingi Akademiko darbai ir meilė žmonėms liks visų Jį pažinojusių mintyse.
Lietuvos mokslų akademijos prezidiumas

Leidinio redakcinė taryba:

V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis, Z. Dabkevičius,
F. Ivanauskas, E. Jovaiša, D. Kaunas, R. Maskoliūnas,
A. P. Piskarskas, V. Razumas (pirmininkas), G. Žintelis

Leidinį rengė:

S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė, I. Berulienė,
A. Daučiūnienė, R. Daukšienė, G. Griežienė,
B. Jaskelevičius, L. Milošienė, J. Olechnovičienė

Kalbos redaktorė A. Gapševičienė,
nuotraukos V. Valuckienės, apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija,
Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
<http://lma.lt/>

Spausdino UAB *BMK leidykla*, J. Jasinskio g. 16,
01112 Vilnius
Tiražas 160 egz., nemokamai

ISSN 2029-5707

